

ICNBS
COPENHAGEN
25-27 November 1998

Závěry a doporučení Mezinárodní konference o národních bibliografických službách, konané v Kodani ve dnech 25.-27. listopadu 1998

(The final recommendations of the International Conference on National Bibliographic Services)

Na základě:

potvrzení koncepce **Universal Bibliographic Control (UBC)** jako dlouhodobého programu rozvoje celosvětového systému kontroly a výměny bibliografických informací,

zdůraznění potřeby posílit národní bibliografickou kontrolu jako nezbytný předpoklad univerzální bibliografické kontroly,

uznání významu národní bibliografie jako hlavního prostředku úplného zaznamenání národního publikovaného dědictví a dosažení účinné bibliografické kontroly,

potvrzení, že národní knihovny a národní bibliografické agentury mohou spolupracovat s dalšími institucemi, ale že na nich zůstává plná odpovědnost za koordinaci činností a zavádění standardů,

opakovaného zdůraznění významu povinného výtisku jako prostředku zajišťujícího ochranu kulturního a intelektuálního dědictví a jazykové rozmanitosti státu a jejich zpřístupnění současným i budoucím uživatelům

konference doporučuje:

POVINNÝ VÝTISK

1. Jednotlivé státy mají neodkladně prověřit stávající právní úpravu, týkající se povinného výtisku, a posoudit jednotlivá ustanovení z pohledu současných i budoucích požadavků. Tam, kde je to nutné, je třeba provést revizi;
2. Státům bez právní úpravy v oblasti povinného výtisku se naléhavě doporučuje, aby ji přijaly;
3. Nové zákony o povinném výtisku či nařízení, která z těchto zákonů vycházejí, mají:
  - stanovit předmět povinného výtisku,
  - zajistit, aby odevzdávání povinných výtisků odpovídalo výše uvedeným záměrům,
  - být dostatečně obsažné v terminologii a formulacích, aby zahrnuly existující druhy dokumentů s informačním obsahem i další, které mohou teprve vzniknout
  - zahrnovat opatření k vymáhání plnění povinností plynoucích ze zákona

Právní úprava se může týkat více institucí, které sdílejí odpovědnost za povinné výtisky;

POKRYTÍ NÁRODNÍ BIBLIOGRAFIE

4. Národní bibliografie má pokrývat souběžnou národní produkci a, kde je to možné, zajistit i retrospektivní pokrytí národní produkce. Je-li nutné pokrytí omezit, musí národní bibliografická agentura definovat a vydat kritéria výběru;
5. Národní bibliografie má zahrnovat záznamy dokumentů ve všech jazycích a/nebo písmech, které se vyskytují v dokumentech publikovaných na území státu. Vždy, když je to možné, mají tyto záznamy obsahovat jazyky a/nebo písma, v nichž byly dokumenty původně vydány;

FORMA PREZENTACE A VČASNOST VYDÁVÁNÍ NÁRODNÍ BIBLIOGRAFIE

6. Národní bibliografická agentura má použít jednu či více z mnoha dostupných forem prezentace, které budou nejlépe uspokojovat potřeby jejích uživatelů, včetně uživatelů se speciálními požadavky. Všechny formy prezentace mají vyhovovat mezinárodně přijatým standardům. Nejméně jedna forma prezentace národní bibliografie má plnit archivní a ochrannou funkci a být trvale uchovatelná;
7. Národní bibliografie má zaznamenat dokument co nejdříve po jeho vydání. Mají být přijata opatření umožňující efektivní distribuci národní bibliografie. Forma jejího vydávání se má pravidelně aktualizovat tak, aby uspokojovala potřeby uživatelů a umožnila jim přístup k zaznamenaným dokumentům bez časové prodlevy;
8. V každém pokračování/aktualizaci národní bibliografie v jakékoli formě mají být pro potřeby identifikace uvedeny následující informace:
  - název bibliografie
  - období, které konkrétní pokračování/aktualizace pokrývá
  - místo vydání a jméno nakladatele
  - datum vydání
  - mezinárodní identifikační číslo bibliografie
  - copyright
  - záznam CIP (katalogizace v publikaci), je-li dostupný
  - údaj o dostupnosti a cena
9. Národní bibliografie má dále obsahovat úvod, a je-li třeba návod pro uživatele. V případě potřeby, např. u elektronických publikací, mohou být tyto náležitosti vydány samostatně. Mají se uvádět následující údaje:
  - zdroj, na jehož základě byly záznamy vytvořeny; např. záznamy byly vytvořeny podle exemplářů povinných výtisků, odevzdaných národní knihovně na základě zákona o povinných výtiscích
  - pokrytí, včetně informace o výjimkách
  - periodicitu
  - uspořádání
  - použité bibliografické, klasifikační a katalogizační nástroje, včetně informací o národních a regionálních úpravách a doplňcích
  - soupis použitých specifických termínů s definicemi a zkratkami
  - přehled použitých klasifikačních schémat
  - přehled použitých transliteračních tabulek
  - popis systému řazení
  - systémové požadavky, je-li to třeba
10. Bibliografické záznamy zahrnuté do národní bibliografie mají odpovídat mezinárodně uznávaným standardům a mají být vybaveny selekčními údaji tak, aby uspokojovaly požadavky uživatelů a odpovídaly formě distribuce;

POUŽÍVANÉ MEZINÁRODNÍ STANDARDY

11. Národní bibliografická agentura má převzít odpovědnost za přípravu úplných bibliografických záznamů dokumentů národní produkce (nebo koordinovat jejich přípravu) a má přebírat národní a mezinárodní standardy a zásady pro katalogizaci, mezinárodní identifikační systémy jako jsou ISBN, ISSN, transliterační tabulky, správu souborů autorit, klasifikační systémy, metadata a trvalé označení digitálních objektů;
12. Národní bibliografické agentury mají přijmout prvky základní úrovně záznamu doporučené v závěrečné zprávě *IFLA Study Group on the Functional Requirements for Bibliographic Records. (Functional Requirements for Bibliographic Records. Saur : Munich, 1998. (UBCIM Publications New Series ; vol. 19)*;
13. Národní bibliografická agentura má převzít hlavní úlohu při aktualizaci a správě národních a mezinárodních standardů a zásad a při vývoji všech bibliografických nástrojů, uvedených výše v bodě 11, včetně projektů vývoje a šíření standardů, pravidel a metod správy souborů autorit s cílem usnadnit mezinárodní výměnu autoritních dat;
14. Neodkladná pozornost má být na národní i mezinárodní úrovni věnována zajištění kompatibility, konvertibility a dostupnosti mezi bibliografickými výměnnými formáty knihovnických, informačních a nakladatelských komunit; přitom je třeba zajistit, aby byly při konverzích identifikovány všechny údaje a nedocházelo k jejich ztrátám;
15. Národní bibliografické agentury mají podporovat pokračující práce na harmonizaci standardů, připravovaných s ohledem na všechny druhy dokumentů, počínaje seriálovými publikacemi;

BUDOUCÍ AKTIVITY

16. IFLA má podporovat revize existujících souborů pravidel, aby byly zajištěny pokyny pro zpracování všech druhů dokumentů - včetně těch, které jsou nyní nové, či které se teprve v budoucnosti objeví;
17. IFLA má podporovat studie k vydávání vícenárodních bibliografií v oblastech, kde není z nějakého důvodu v současné době možné vydávat národní bibliografie a kde existují geografické, jazykové či kulturní spojitosti;
18. IFLA má podporovat mezivládní i mezinárodní nevládní organizace v tom, aby zpracovávaly bibliografie svých publikací (v první řadě vlastních) podle mezinárodně schválených bibliografických standardů;
19. IFLA má tam, kde je to zapotřebí, pomáhat národním bibliografickým agenturám vyvíjet jejich národní bibliografické činnosti - např. zajištěním pilotních projektů rozvoje národní bibliografie, stanovením pravidel produkce národní bibliografie, organizováním národních, regionálních či mezinárodních seminářů a školení;
20. Národní bibliografické agentury mají být aktivní v prosazování nových bibliografických standardů a nových zákonných úprav v oblasti povinného výtisku i v seznamování profesionálů a uživatelů s novou praxí formou seminářů a školení;
21. Národní bibliografické agentury mají pravidelně hodnotit svoji úspěšnost při plnění těchto doporučení;
22. Mají být podniknuty kroky k zajištění toho, aby národní bibliografické agentury bez elektronického přístupu nebyly penalizovány a mohly zůstat součástí světové bibliografické sítě;

23. Členské státy IFLA či UNESCO budou požadovat, aby UNESCO přijalo tato doporučení.

Latest Revision: October 1, 2002 Copyright ©

International Federation of Library Associations and Institutions
www.ifla.org